

Social- og indenrigsminister Astrid Krag's talepapir

Anledning	Besvarelse af REU alm. del – samrådssp. AB-AD
Dato / tid	28.05.2020 kl. 10.15-11.45
Sted	Landstingssalen
Talens varighed	Ca. 8 min. (maks. 10 min.)
Talens formål	
Publikum og programpunkt	

Det talte ord gælder

[Indledning]

Tak for ordet. Spørger har stillet tre spørgsmål, som i talen besvares samlet.

Jeg vil indledningsvist sige, at Ungdomskriminalitetsnævnet og lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet som bekendt hører under justitsministerens ressort. Jeg vil derfor primært forholde mig til de sociale myndigheders rolle og ansvar.

[Formål er hjælp, ikke straf]

Som socialminister er det vigtigste for mig at sikre, at børn og unge, der har behov for særlig støtte, får den hjælp de har brug for. Det gælder også børn og unge, der begår kriminalitet, og som ofte også vil have andre problemstillinger og udfordringer at slås med.

Børn og unge under 15 år, der begår kriminalitet, skal ikke straffes – de skal hjælpes med at komme tilbage i god udvikling og trivsel. Men for nogle – en lille hård kerne, der i en meget tidlig alder begår meget alvorlig kriminalitet – er der også behov for, at de mærker en tydelig konsekvens af deres handlinger. Og at de samtidig får den nødvendige hjælp til at komme ud af en kriminel

løbebane og på rigtigt spor igen. Det er formålet med reformen og med oprettelsen af Ungdomskriminalitetsnævnet.

Nævnet skal ikke tage stilling til spørgsmålet om skyld.

Nævnet skal foretage en helhedsvurdering af barnets eller den unges situation med henblik på at træffe afgørelse om foranstaltninger, der kan hjælpe barnet eller den unge ud af kriminalitet og tilbage i trivsel.

[En særligt sårbar målgruppe]

Børn og unge med nedsat psykisk funktionsevne er en særligt sårbar målgruppe, også i denne sammenhæng. De skal selvfølgelig have den hjælp, de har brug for. Det gælder både i forhold til den indsats, der iværksættes, men også i forhold til behandlingen af barnets eller den unges sag.

Et barn med nedsat psykisk funktionsevne kan have vanskeligt ved at forstå komplicerede sagsbehandlingsprocesser. Ja endog at forstå konsekvenserne af sine egne handlinger. Det skal systemet selvfølgelig tage højde for.

Der gælder derfor de samme krav til nævnets behandling af sager med børn og unge som i alle andre børnesager – nemlig at

myndighederne har pligt til at skabe de rette rammer og blandt andet sikre, at barnet eller den unge forstår, hvad sagen handler om. Barnet har ret til at blive hørt, ligesom kommunen har pligt til at inddrage barnet eller den unge i forbindelse med sagens oplysning.

Myndighederne skal vejlede barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaverne om muligheden for at medbringe en bisidder, en partsrepræsentant eller en ressourceperson fra barnets familie eller netværk, og om adgangen til gratis advokatbistand i visse sager.

Dertil har Ungdomskriminalitetsnævnet en række muligheder for at tage højde for barnets behov i mødeafviklingen, og i visse tilfælde helt at undtage barnet eller den unge fra at deltage i nævnsmødet. Afhængig af barnets alder og sagens karakter vil der også være en børnesagkyndig tilstede, fx hvis kommunen har indstillet til, at der træffes afgørelse om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke.

Det er selvfølgelig vigtigt at følge op på, om myndighederne lever op til deres ansvar i forhold til denne særligt sårbare målgruppe. Det er derfor godt, at dette aspekt er med i den kommende

evaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet, der som noget af det første blandt andet skal se på nævnenes håndtering af sager med børn og unge, der har en psykisk funktionsnedsættelse.

[Kommunens rolle og ansvar]

I forlængelse heraf vil jeg understrege, at de sociale myndigheder fortsat spiller en afgørende rolle, selvom det nu er Ungdomskriminalitetsnævnet, og ikke kommunen, der træffer afgørelsen.

For det første er den ansvarlige kommune repræsenteret i nævnet. Der er således altid en kommunal repræsentant til stede ved nævnsmøderne, som forelægger sagen for nævnet og kommunens indstilling til sagen.

Det giver rigtig god mening, for det er den kommunale sagsbehandler, der har det mest indgående kendskab til barnet eller den unge og familien.

For det andet er det kommunens ansvar at oplyse sagen, og kommunen skal i den forbindelse anlægge et helhedsorienteret blik på sagens aspekter, ligesom det gælder i andre børnesager.

Når et barn eller en ung begår kriminalitet i en tidlig alder, er det et tydeligt tegn på mistrivsel. Det er derfor vigtigt, at kommunen laver en grundig afdækning af barnets støttebehov og udfordringer.

Derfor svarer kravene til indholdet i den ungefaglige undersøgelse, som kommunen foretager i disse sager, rent omfangs- og indholdsmæssigt til den børnefaglige undersøgelse, som vi kender fra andre sociale sager.

For det tredje er det kommunen, der på baggrund af den ungefaglige undersøgelse laver en indstilling til valg af foranstaltning til Ungdomskriminalitetsnævnet. Så vidt jeg er bekendt, følger nævnet i vidt omfang kommunens indstilling.

Reaktionsmulighederne svarer til de foranstaltninger, som kommunen kan iværksætte efter servicelovens bestemmelser. Og det gælder, at de valgte indsatser skal bygge på en konkret vurdering af barnets eller den unges og familiens forhold, samt at de skal gennemføres for barnets eller den unges bedste.

Det nye er altså, at det ikke er kommunen, men nævnene, der træffer afgørelsen, ligesom tilsynet med barnet eller den unge skal

foregå i samarbejde mellem kommunen og ungekriminalforsorgen.

Det er et nyt setup, som kræver tilvænning.

Men det er vigtigt at fremhæve, at de nye nævn ikke har ændret ved kommunernes generelle ansvar i forhold til børn og unge med behov for særlig støtte. Det gælder både før, under og efter Ungdomskriminalitetsnævnets behandling af sagen og når den iværksatte foranstaltning, som følger af nævnets afgørelse, ophører.

[Afrunding – det skal være de rigtige børn og unge, der havner i Nævnet]

Jeg mener helt grundlæggende, at vi med Ungdomskriminalitetsnævnet har skabt nogle gode rammer for at hjælpe børn og unge, som har begået kriminalitet. Og som samtidig sørger for at børn og unge, som i en meget tidlig alder af forskellige årsager kommer ud i alvorlig kriminalitet, også mærker, at der er en konsekvens. For vi kommer ikke udenom, at der er en lille gruppe af rimelig hard-core kriminelle børn og unge, som risikerer fra en alt for tidlig alder at blive fanget i en kriminel løbebane, hvis ikke vi lykkes med at gribe tidligt ind og give dem den hjælp og støtte, de har brug for, til at komme tilbage i en god udvikling og trivsel.

Når det er sagt, så er det selvfølgelig vigtigt, at de børn og unge, der kommer i Ungdomskriminalitetsnævnet, også er dem, som var tiltænkt med lovgivningen. Jeg kender af gode grunde ikke de nærmere omstændigheder i de sager om unge med psykiske funktionsnedsættelser, der har været fremme i pressen. Men når det kommer til eksempelvis voldelig adfærd, så er der selvfølgelig forskel på, om barnet eller den unge af og til har en udadreagerende adfærd pga. af en psykisk diagnose, men ellers i øvrigt bevæger sig på den rigtige side af loven. Eller om der er tale om en overlagt voldelig handling – eventuelt i kombination med andre alvorlige kriminelle handlinger – som gør, at myndighederne har en særlig bekymring for barnet eller den unge. Her skal vi selvfølgelig sørge for, at det er de rigtige, der indstilles til Ungdomskriminalitetsnævnet. Og det er et af de spørgsmål, som den kommende evaluering skal belyse.

Så må evalueringen vise, om der eventuelt er behov for justeringer.

Tak for ordet.